

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Numele inițiatorului și a autorului, precum și a participanților la elaborarea proiectului. Scopul și obiectivele urmărite.

Prin Decizia Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică CSN/7 nr. 257 din 10 iunie 2015, s-a decis ca Guvernul, prin intermediul Ministerului Justiției să creeze un grup de lucru și în termen de 3 luni să înainteze un proiect de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative ce vizează activitatea specială de investigații reieșind din problemele identificate în aplicarea legislației corespunzătoare.

În Decizia CSN/7 nr. 172 din 3 mai 2016, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a decis ca Guvernul Republicii Moldova să asigure ca Ministerul Justiției să continue activitatea grupului de lucru privind modificarea și completarea legislației privind activitatea specială de investigații și să elaboreze propunerile de modificare și completare a actelor legislative ce vizează activitatea specială de investigații reieșind din problemele identificate în aplicarea legislației din domeniul respectiv.

În contextul deciziilor prenotate, Guvernul, prin indicația nr. 31-1212-155 din 13 mai 2016, a solicitat Ministerului Justiției elaborarea și prezentarea în adresa Guvernului a proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative ce vizează activitatea specială de investigații.

Relevăm, că prin Ordinul ministrului justiției nr. 288, la data de 3 iulie 2015 a fost creat grupul de lucru interdepartamental pentru elaborarea propunerilor de modificare și completare a actelor legislative ce vizează activitatea specială de investigații, în special în vederea perfecționării cadrului normativ reieșind din problemele și dificultățile întâlnite la aplicarea actelor normative ce vizează activitatea specială de investigații, întru prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea securității statului, ordinii publice, a drepturilor și libertăților persoanei, descoperirea și cercetarea infracțiunilor.

În perioada iulie-octombrie 2015, Ministerul Justiției, în colaborare cu reprezentanții Procuraturii Generale și ai autorităților publice care desfășoară activitate specială de investigație, a sintetizat propunerile de amendare a legislației privind activitatea specială de investigații și a elaborat proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative ce vizează activitatea specială de investigații.

Scopul proiectului de lege respectiv este de a perfecționa cadrul legislativ reieșind din problemele și dificultățile la aplicarea actelor legislative ce vizează activitatea specială de investigații și luând în considerare importanța măsurilor speciale de investigații, pentru prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea securității statului, ordinii publice, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, descoperirea și cercetarea infracțiunilor.

Expunerea problemelor abordate în proiect prin prisma cadrului normativ în vigoare, argumentarea necesității de reglementare, evidențierea elementelor noi.

În prezentul proiect de lege se propune realizarea următoarelor sarcini:

a) consacrarea interesului public de asigurare a securității statului ca temei de limitare a aplicării normelor privind informarea persoanelor care au fost obiect al măsurii speciale de investigații și a normelor cu privire la termenul de autorizare a măsurilor speciale de investigații.

1) În acest sens, se propune ca dreptul la informarea persoanei despre măsura specială de investigații căreia aceasta a fost supusă, menționat la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 59 din 29 martie 2012 privind activitatea specială de investigații, să fie limitat în situația în care informarea ar dăuna securității statului (*în cazurile când persoana este bănuită de săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art. 278-286 și 337-343 din Codul Penal al Republicii Moldova*).

2) Totodată, prin modificările propuse art. 20 alin. (7) din Legea nr. 59 din 29 martie 2012, securitatea statului a fost stabilită, implicit, ca temei de autorizare repetată a măsurii speciale de investigații aplicate într-o cauză penală în baza aceluiași temei.

b) înlăturarea contradicțiilor și suprapunerilor dintre normele care reglementează activitatea specială de investigații.

1) Potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 59 din 29 martie 2012, activitatea specială de investigații reprezintă o procedură cu caracter secret și/sau public, efectuată de autoritățile competente, cu sau fără utilizarea echipamentelor tehnice speciale, în scopul culegerii de informații necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea securității statului, ordinii publice, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor, descoperirea și cercetarea infracțiunilor.

Totodată, conform art. 18 alin. (3) din Legea respectivă, măsurile speciale de investigații pot fi efectuate atât în cadrul procesului penal, cât și în afara acestuia.

Potrivit art. 132¹ alin. (1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (CPP), activitatea specială de investigații reprezintă totalitatea de acțiuni de urmărire penală cu caracter public și/sau secret efectuate de către ofițerii de investigații **în cadrul urmăririi penale** numai în condițiile și în modul prevăzute de prezentul cod.

În acest scop, art. 132¹ a fost completat cu un alineat nou care prevede o posibilitate a ofițerilor de investigații de a desfășura activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal, pînă la pornirea urmăririi penale, dacă acestea nu necesită autorizarea procurorului sau judecătorului de instrucție. Justificarea normei date rezultă din necesitatea evitării efectuării unui lucru dublu din partea ofițerilor de investigații în cadrul procesului penal și în cadrul urmăririi penale cu limitarea acestora în partea în care intervine posibilitatea încălcării drepturilor omului.

2) Modificările efectuate la art. 18 alin. (6) din Legea nr. 59 din 18 iulie 2003 stabilesc posibilitatea autorităților care desfășoară activitate specială de investigații de a adopta propriile regulamente cu privire la organizarea, metodele efectuării măsurilor speciale de investigații, procedurile interne de autorizare, regulile de întocmire a proceselor-verbale cu privire la gestionarea, păstrarea și distrugerea

materialelor obținute, măsurile de asigurare a integrității și confidențialității acestora și a confidențialității activităților speciale de investigații, regulile de desfășurare a operațiunilor sub acoperire și cu privire la conducerea și gestionarea activității efectuate sub acoperire, modul de înregistrare a dosarelor speciale și utilizarea resurselor financiare alocate pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații. Considerăm oportun de a oferi acestor autorități o asemenea oportunitate, or modul de organizare și de desfășurare tactică a măsurilor speciale de investigații poate să difere de la o autoritate la alta în funcție de specificul activității acesteia, fapt ce implică diferite abordări tactico-metodologice la efectuarea măsurilor speciale de investigație.

3) Intervenția la art. 20 alin. (7) din Legea nr. 59 din 29 martie 2012 (prin lărgirea categoriilor de infracțiuni, pentru care, cu titlu de excepție, pot fi autorizate și efectuate repetat aceleași tipuri de măsuri speciale de investigații, cu infracțiunile prevăzute la art. 278-286 și 337-343 din Codul Penal al Republicii Moldova este justificată de specificul activităților desfășurate de Serviciul de Informații și Securitate pentru asigurarea securității statului și prevenirea atentatelor la statalitatea și valorile fundamentale ale Republicii Moldova, care poate avea un caracter de lungă durată și poate necesita o prelungire a activității speciale de investigații pentru o durată de peste 6 luni.

În scopul compatibilizării noțiunilor măsurilor speciale de investigații, utilizate în Codul de Procedură Penală și în Legea nr. 59 din 29 martie 2012, s-a considerat necesară completarea Legii nr. 59 din 29 martie 2012 cu noțiuni ale măsurilor speciale de investigații, similare noțiunilor prevăzute de Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

4) Au fost revizuite prevederile art. 134¹ din Codul de procedură penală, astfel încât să fie evitată suprapunerea măsurii speciale de monitorizare a conexiunilor telegrafice și electronice cu măsura specială de interceptare și înregistrare a convorbirilor, or, în redacția actuală, măsura specială de monitorizare a conexiunilor electronice și telegrafice implică aceeași intruziune în viața privată a persoanelor și obținerea acelorași rezultate ca și măsura specială de interceptare și înregistrare a convorbirilor.

c) eficientizarea procedurilor de realizare a activității speciale de investigații.

1) Redacția propusă la art. 134³ are ca și scop o reglementare mai clară, fără prevederi susceptibile de interpretare dublă sau care pot crea o lacună exploată în defavoarea eficienței activității speciale de investigații.

2) Totodată, proiectul se completează cu o măsură specială de investigație (art. 138⁶ CPP) care reglementează modul de dobândire a informației prin întreținerea de convorbiri de către ofițerul de investigații sau altă persoană cu o persoană relevantă cazului, pentru care, scopul convorbirii se ține în secret. Completarea menționată are ca temei faptul că la moment, nu există o bază normativă pentru efectuarea unor astfel de măsuri ceea ce, prin urmare, duce spre o activitate inutilă (în cazul chestionărilor simple) sau spre anularea materialelor dobândite ilegal (chestionării cifrate).

3) La art. 7 din Legea nr. 59 din 29 martie 2012 a fost revizuită și lista autorităților care pot codifica identitatea persoanelor cu funcții de răspundere, a

subdiviziunilor, organizațiilor, încăperilor și mijloacelor de transport, identitatea colaboratorilor confidențiali, precum și achiziționa, proiecta, asamblează, confecționează sau adaptează mijloace tehnice speciale, cum ar fi: aparate de înregistrare video și audio, de fotografiat, alte mijloace tehnice moderne pentru obținerea în secret a informației. Modificarea dată urmărește scopul eficientizării procesului de dobândire a informației relevante pentru descoperirea, urmărirea sau investigarea infracțiunilor după domeniul de competență.

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege nu atrage cheltuieli financiare suplimentare.

Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate

Amendamentele propuse în proiectul de lege nu implică necesitatea modificării sau completării altor acte normative.

Consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege a fost plasat pe pagina web a Ministerului Justiției (directorul „Transparența decizională”, compartimentul „Proiecte de acte normative remise spre coordonare”).

Viceministru

Nicolae EȘANU